

Ds Hanneke Siebert

23 februari 2014 - zevende van Epifanie

Exodus 22 : 20 - 26

Matteüs 5: 33 - 48

Gemeente van Christus Jezus,

“Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.”

Hiermee eindigt het eerste gedeelte van de Bergrede van Jezus die de Christus genoemd wordt.

We zouden er zomaar aan voorbij kunnen lezen: ‘Wees volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is’

De rede van Jezus op de berg, met de zaligsprekingen, met het ‘jullie zijn het zout der aarde’, de vervulling van de wet en de profeten; het mondt uit in: “Wees volmaakt”.

Als we hier niet uitkijken en alert zijn, haken we, misschien wel onbewust, massaal af. Volmaakt?

Wordt van ons volmaaktheid verwacht?

Ach, ja, daar komt de kerk weer met haar idealen. Alsof u en ik Christus zelf zouden zijn. Ach ja, natuurlijk zouden we ‘zonder fouten’ en ‘perfect’ moeten zijn.

En dan leunen we achterover en horen we het wel aan, wetend en ervarend dat we niet volmaakt zijn. Of we lopen nóg harder en gaan kapot aan een onrealistisch en onhaalbaar zelfbeeld.

Er is wel eens gezegd dat Jezus in de Bergrede een ideaal mensbeeld schetst, een utopisch droomplaatje hoe de mens in deze wereld zou moeten leven. Hooguit iets voor geestelijken, of religieuze zonderlingen; niet voor de meerderheid van de mensen.

Er is wel gezegd dat de Bergrede niet zou gaan over het leven op deze aarde, maar over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Een Utopia van ooit en later.

Wie zo wil lezen, kan inderdaad beter rustig achterover leunen en het wel aanhoren.

Maar wie beseft dat de Bergrede is een rigoureuze rede is, een radicaal appèl, die beseft dat hier een serieuze vraag ligt. Een vraag aan u en aan mij die ingrijpt in ons bestaan. “Wees volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is”.

Dát is blijkaar waar het op uitdraait. Dan is het van belang goed te horen, om goed te handelen.

Die volmaaktheid, waartoe wij worden opgeroepen, gaat niet over perfectie. Niet over foutloosheid. Volmaakt zoals de hemelse Vader volmaakt is, is geen oproep dat wij kopieën worden van Christus, Jesaja of Mozes. Volmaaktheid ligt niet in de lijn van de onfeilbaarheid of de perfectie.

Volmaaktheid in bijbelse taal heeft te maken met “heel wording”, met één-wording. Dat je als mens tot je bestemming komt. Besef hebt mens uit één stuk te zijn. Wanneer een mens heel wordt, zich realiseert dat hij uit één stuk gemaakt en bedoeld is, dan kan de mens zijn wie hij ten diepste is.

Dat de mens tot zijn bestemming komt, dat de mens heel wordt, volmaakt mens, dat is waar Jezus op uit is.

Waar die bestemming voor jou ligt, zal jij zelf moeten ondervinden.

Het kan zomaar beginnen wanneer iemand jou van achter de voordeur vandaan haalt en zegt: jij bent het waard om voor te knokken, jij hebt power; zet jouw krachten in voor mensen zoals jij en ik. En zo drijvende kracht wordt van een speelgoed- en kledingbank.

Het kan zomaar beginnen wanneer een groep vrijwilligers aanbiedt jouw huis eens onder handen te nemen, zodat je weer kunt ademen en leven, en je huis een thuis wordt.

Een mens kan tot bestemming komen, wanneer de wet en de profeten in vervulling gaan. Dat de wet zo functioneert waarvoor ze gemaakt is; namelijk de mens in vrijheid te laten leven. Bedenk immers, dat je zelf slaaf geweest bent!

Volgende week zullen we hier (in de Opstandingskerk) op verrassend nieuwe wijze de wet horen. Een wet die, zo zal ook dan klinken, de bevrijding van de mens op het oog heeft.

De wet en de profeten vervullen, dat is; geen valse eed afleggen. ‘Laat jullie ja ja zijn, en jullie nee nee; wat je daaraan toevoegt komt voort uit het kwaad.’

Zeggen en doen dat zijn twee kanten van één en dezelfde zaak. Betrouwbaar ben je, omdat je zegt wat je doet en doet wat je zegt.

In het Hebreeuws is er slechts één en hetzelfde woord voor “woord” en “daad”. Betrouwbaar ben je, wanneer, je ja een ja is, en je nee een nee.

Wie zó durft te spreken en te doen, is een vrij mens, rein van hart.

De wet en de profeten in vervulling te laten gaan, dat is niet langer oog om oog, en tand om tand. Nee, échte vrede breng je verrassend anders: Slaat iemand je op de rechterwang, keer ook de linkerwang toe.

En zo doorbreken we de vicieuze cirkel van kwaad tot erger. We laten ons niet mee slepen in het geweld. Je doet iets verrassends, iets wat de ander niet verwacht, waar hij van opkijkt, wat tot nadenken stemt, wie weet: tot inkeer brengt.

Voor zoiets is eindeloos veel moed nodig. Want het is doodeng. En wellicht ook idioot. Want je doorbreekt de gangbare paden die je kent en verlate het dode spoor dat je zó vertrouwd is.

Die nieuwe wegen gaan, dat is het krachtigst in het ‘heb je vijanden lief’. Veel radicaler of extremer kun je nauwelijks vinden. “Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten.” En ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen”.

Ook hier weer, zorgvuldig horen: want dat woord ‘liefhebben’ (in het Grieks: agapè) dat is geen gevoelswoord. Dat is geen woord dat spreekt van affectie of emotie.

Het is een werkwoord, een woord dat gericht is op handelen. Heb je vijand lief, dat is: Je doet de ander geen leed aan, maar enkel lief. Je handelt uit liefde, uit genegenheid, uit genade. Want, ik ben een genadig God.

Ik ben een genadig God die uit is op de heel-wording, de vervolmaking, de één-wording van mijn mensen.

Deze genadige God vraagt van mensen dat wij onszelf en onze medemens lief hebben. Deze genadige God vraagt van mensen om eerlijkheid in spreken en handelen.

Om zo de wet en de profeten in vervulling te laten gaan, dat heeft een grote impact. Daarvoor moet je hobbels over, weerstanden in jezelf overwinnen.

Diepe eenzaamheid erkennen.

Angst onder ogen zien.

Je eigen boosheid en onmacht durven te zien.

En dan weten dat jij en ik gevraagd zijn, daaruit op te staan.

Dat we bij de hand genomen zijn, om andere, tegendraadse wegen te gaan.

Om te zoeken naar openingen en mogelijkheden.

Die vandaag voor handen zijn voor de dilemma’s van vandaag.

Wees volmaakt: uit één stuk. Vanuit het geloof dat het mogelijk is. In eensgezindheid met jezelf, in harmonie met je omgeving, in overeenstemming met God. Zo word je, stapje voor stapje, met vallen en opstaan, door schade en schande méns uit één stuk. Iedere dag opnieuw.

Amen